

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/biezaca-dzialalnosc-biu/76063,Uroczystosci-z-okazji-65-rocznicy-smierci-mjr-Jana-Tabortowskiego-ps-quotBruzdaq.html>
29.05.2026, 21:59

Uroczystości z okazji 65. rocznicy śmierci mjr. Jana Tabortowskiego ps. "Bruzda" - Przytuły, 25 sierpnia 2019

W dniu 25 sierpnia 2019 roku – staraniem Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Białymstoku, oraz Katolickiego Stowarzyszenia Civitas Christiana Oddział Okręgowy w Białymstoku odbyły się uroczystości z okazji 65. rocznicy śmierci mjr. Jana Tabortowskiego ps. "Bruzda" w m. Przytuły. Wydarzenie te objął honorowym

patronatem Marszałek Województwa Podlaskiego Pan Artur Kosicki.

Uczestniczyli w nim m.in. wójt gminy Przytuły Pan Kazimierz Ramotowski, przewodniczący Rady Gminy Przytuły Pan Andrzej Ciszewski, senator IV kadencji Pan Lech Feszler, mjr. Franciszek Chrostowski ps. "Mały"- łącznik przy oddziale "Bruzdy", mjr Jerzy Bołtryk z Wojskowej Komendy Uzupełnień w Łomży, mjr Tomasz Pryzmont z Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Białymstoku, delegacja Nadleśnictwa Łomża, przedstawiciel dyrektora Zakładu Karnego w Czerwonym Borze oraz Pani Monika Stefańska - dyrektor biura posła na Sejm Pana Kazimierza Gwiazdowskiego. Uroczystość uświetniły poczty sztandarowe: 13. Batalionu Lekkiej Piechoty w Łomży wchodzącego w skład 1. Podlaskiej Brygady OT, Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Okręg Łomżyński oraz Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Okręg Białystok.

Uroczystości rozpoczęły się mszą św. o godz. 11:30 w kościele pw. Św. Krzyża w Przytułach, którą celebrował ks. proboszcz Tadeusz Golon, Życiorys mjr. Jana Tabortowskiego przedstawił prof. Krzysztof Sychowicz - naczelnik Biura Badań Historycznych Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Białymstoku. Po mszy św. na pobliskim cmentarzu poświęcono nagrobek - symboliczny grób mjr. Jana Tabortowskiego. Zebrani złożyli kwiaty i zapalono znicze, a następnie prof. Krzysztof Sychowicz odczytał list od Ministra Edukacji Narodowej - Dariusza Piontkowskiego.

Po oficjalnych uroczystościach odbyła się inscenizacja przygotowana przez rekonstruktorów ze Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych Okręgu Łomżyńskiego, a także gawęda historyczna przy ognisku i gitarze na terenie plebanii.

Mjr Jan Tabortowski „Bruzda” – legendarna postać powojennego podziemia niepodległościowego. Oficer Wojska Polskiego, uczestnik kampanii wrześniowej. Po siedmioletniej walce konspiracyjnej przybył do Warszawy. Jego pobyt w stolicy trwał od kwietnia 1947 r. do kwietnia 1950 r., nie był to jednak pobyt ciągły. W tym czasie kilkakrotnie zmieniał miejsce pracy, a kilkakrotnie na pewien czas podejmował próby ukrycia się przed permanentną inwigilacją UBP (był wielokrotnie nękaný przesłuchaniami). Podjął także próbę zorganizowania ucieczki za granicę, zakończoną jednak niepowodzeniem. Ostatecznie w kwietniu 1950 roku zaczął po raz kolejny ukrywać się w wioskach nadbiebrzańskich. Z czasem wokół niego skupiła się większa ilość żołnierzy, tak jak „Bruzda” uciekających przed prześladowaniami. W sierpniu 1952 r., na skutek „wsypy” UBP rozpoczął zakrojoną na szeroką skalę operację poszukiwania „Bruzdy”. Teren został spacyfikowany, a najbliżsi współpracownicy aresztowani. Po raz kolejny Tabortowski odbudował oddział wiosną 1953 r., kiedy dołączył do niego między innymi Stanisław Marchewka „Ryba”, były szef samoobrony inspektoratu AKO - WiN Łomża. Co prawda został on zwerbowany do współpracy przez oficerów WUBP Białystok a jego zadaniem było nawiązanie kontaktu z Tabortowskim i wskazanie organom bezpieczeństwa jego miejsca pobytu. Jednak „Ryba” po skontaktowaniu się z majorem zerwał „nici” łączące go z bezpieczeństwem i dołączył do swego dawnego dowódcy. Tabortowski zginął 23 VIII 1954 r. podczas akcji w Przytułach, pow. Łomża, podczas akcji zdobywania miejscowego posterunku MO.